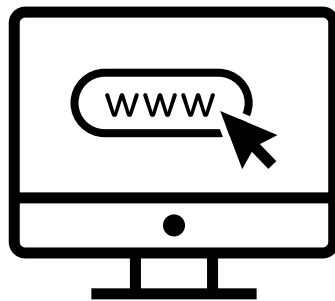

למידה מרחוק טיפים והמלצות למורה

לתכנים נוספים:

האתרים
שלנו
 סנונית
מייסודה של האוניברסיטה העברית

תכנים מתוקשבים
בכל תחומי הדעת

 מבית סנונית

קבוצת הפייסבוק
למורות ולמורים

מה לא לעשות?

מה כן לעשות?

למידה מרחוק יכולה להיות משימה מאתגרת בימים אלה, אבל אפשר גם להרוויח ממנה המון ולראות בה הזדמנות נהדרת ללמידה חדשה ושונה ממה שקורה בכיתה בדרך כלל. מפגש בזמן אמת (מפגש סינכרוני) הוא הזדמנות מצוינת ליצור קשר עם התלמידות והתלמידים, להתעניין בשלומם וגם לסייע להם להתקדם בלמידה בקצב אישי.

מטרות מפוזרות

מטרה ברורה

קודם כל, חשוב להגדיר את מטרת המפגש - האם זהו מפגש למידה? מפגש חברתי? האם המטרה היא ללמוד נושא חדש? או אולי לתרגל חומר שכבר נלמד? נתמקד במטרה שהגדרנו ולפיה נתכנן את השיעור כולו.

שיעור שלם במליאה

קבוצות קטנות

גם לתלמידים וגם למורה קשה להתרכז במפגש סינכרוני שיש בו הרבה משתתפות ומשתתפים. לכן, אפשר לפתוח את השיעור במליאה ואז לחלק את הכיתה לקבוצות קטנות. העבודה בקבוצות יכולה להיות עצמאית או מול המורה, ובכל מקרה היא תהיה הרבה יותר אפקטיבית.

הרצאה משמימה

פתיחה מסקרנת

אל תתפתו לשבת ולהרצות לכיתה במשך כל השיעור. נצלו את הפתיחה במליאה כדי לעורר עניין וסקרנות שתמשוך את התלמידות והתלמידים להשתתף ולקחת חלק בהמשך השיעור.

שיעור ארוך מדי

הקניה קצרה

אם השיעור כולל למידה של חומר חדש, חשוב לעשות את זה בצורה קצרה וממוקדת. אפשר לעבוד במודל הכיתה ההפוכה בו התלמידות והתלמידים צופים לפני השיעור בסרטון עם הסבר על הנושא הנלמד, והמפגש עצמו מנוצל לצורך תרגול שבו תפקיד המורה הוא להנחות ולסייע. (היעזרו במגוון התכנים שבאתר גלים).

המורה במרכז

עידוד השתתפות

היתרון העיקרי של המפגש הסינכרוני הוא היכולת לתקשר בזמן אמת. המורה לא במרכז השיעור. תנו לתלמידות ולתלמידים להתבטא, להביע רעיונות, לשאול שאלות, להציע כיווני חשיבה וגם לשתף תוצרים בפלטפורמות שהם אוהבים כמו סרטונים, ממים או תמונות עם מדבקות.

איך להקל על התלמידים והתלמידות?

למרות שלפעמים נדמה לנו שהתלמידות והתלמידים שלנו נולדו עם המסך ביד, גם עבורם מדובר בשינוי משמעותי מהלמידה שאליה הם רגילים. כדי שהם לא ילכו לאיבוד, נתכנן שיעורים ומשימות שיקלו עליהם להתמודד עם הלמידה מרחוק.

מיפוי סגנונות למידה

לפני הכל, נבין שלכל תלמיד ותלמידה יש העדפות, יכולות וכישורים שונים, ולכן אין סגנון למידה אחד שמתאים לכולם. בעזרת שאלון או שיחה אישית קצרה נוכל לאסוף מידע חשוב שיעזור לנו לתכנן משימות שמתאימות ליכולות ולהעדפות השונות.

משימות קצרות

זה לא הזמן להפיל על התלמידות והתלמידים הר אינסופי של משימות. גם כאן מילת המפתח היא - מיקוד. נתכנן משימות קצרות שיתנו להם תחושת סיפוק והצלחה ויעודדו אותם להמשיך להתמיד בלמידה.

עבודה עצמאית

חשוב לאפשר לתלמידות ולתלמידים לעבוד באופן עצמאי בלי להיות תלויים בעזרה חיצונית. אם הם לא יוכלו להתקדם בעצמם, מהר מאוד הם ירגישו תקועים ויאבדו את המוטיבציה להתקדם בלמידה. בבתים רבים גם אין מענה או יכולת להגיש עזרה בלמידה, ומסיבה זו חשוב עוד יותר לאפשר לתלמידים לעבוד בכוחות עצמם ולמנוע מצב של יצירת פערים.

קבלת משוב

בסוף כל משימה חשוב להוסיף שאלת משוב קצרה - איזה דבר חדש למדתם? מה היה קל? מה היה מאתגר? מה הייתם משנים במשימה? שאלות כאלה יעזרו לנו ללמוד מה עובד ומה כחות, ויתנו לתלמידות ולתלמידים תחושה שאכפת לנו מהם.

מענה לקשיים

ולבסוף, חשוב להיות כל הזמן עם אצבע על הדופק לגבי תלמידות ותלמידים עם קשיים ולדאוג שהם לא יתפספסו. אם קשה להם בשגרה, עכשיו קשה להם שבעתיים. הציעו להם מענה אישי, צוותו אותם לתלמידים שיושיטו להם עזרה והתייעצו במקרה הצורך עם היועצת או הפסיכולוגית לגבי מתן מענה הולם.

איך להקל על ההורים?

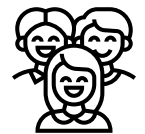
נכון שהקשר העיקרי והמשמעותי הוא בינינו לבין התלמידות והתלמידים, אבל להורים יש חלק מכריע בהצלחת התהליך. רוב ההורים חווים מציאות לא פשוטה בה מצד אחד הם חרדים לפרנסתם ומצד שני צריכים להעסיק את הילדים ולטפל בהם.

מתן חלופות

ברוב הבתים יש קושי לאפשר למספר אחים לעבוד בו זמנית עם מכשירי קצה, ולכן לכל משימה שניתן נציע גם חלופה שאינה דיגיטלית. תמיד כדאי לשקול אם השימוש בטכנולוגיה אכן מצדיק את עצמו ותורם ללמידה, ובמקרה שלא, נעדיף לתת משימה שאינה דיגיטלית וכך נוריד את העומס בבית.

פעילויות משפחתיות

אפשר ומומלץ להציע פעילויות משפחתיות כמו צפייה בסרטון מעניין, משחק חשיבה מאתגר, חידות לשעות הפנאי או כל דבר אחר שמזמן למידה ומעסיק מספר בני ובנות משפחה יחד בו זמנית.

גמישות בזמנים

ההורים אינם רגילים ללוח הצלצולים הבית-ספרי ואין צורך להיות נוקשים בזמנים. רצוי לא להגביל את המשימות לשעות מסוימות וכדאי לצמצם ככל האפשר מפגשים הדורשים מהתלמידים להתייצב בזמן מסוים. כל עוד אין לכך ערך משמעותי, זה לא באמת חשוב.

שקיפות ובהירות

לא מעט הורים מרגישים שהם הולכים לאיבוד בין המערכות והמטלות של הילדים בבית. יש להציג להם בבהירות את תכנית הלימודים, אבל לא להעמיס עם עודף מידע.

אוזן קשבת

נהיה שם בשביל ההורים ונשמור על סבלנות גם אם יש להם תלונות וביקורת. הביקורת לא באמת מופנית כלפינו אלא מגיעה בעיקר כדי לפרוק תסכול מהמצב הלא פשוט. אם נשדר הזדהות והבנה ההורים גם יתלוננו פחות.

איך להקל על עצמנו?

היי, רגע! אסור שנשכח לדאוג גם לעצמנו. השינוי הזה דורש מאיתנו לחשב מסלול מחדש ולעבוד בדרכים שונות מאוד מאלה שהתרגלנו אליהן. לא כדאי לאתגר את עצמנו מעבר לנדרש, המצב גם ככה לא קל. עכשיו נחשוב איך להקל על עצמנו.

שימוש בחומרים קיימים

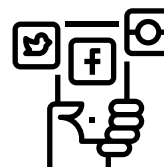
קודם כל, אין צורך להמציא את הגלגל. ברשת מסתובבים אינסוף חומרי למידה ופעילויות מתוקשבות כמעט בכל נושא אפשרי. לפעמים צריך להתאמץ קצת יותר כדי למצוא משהו מתאים, אבל כדאי להתגמש גם אם הפעילות לא מתאימה בדיוק במאה אחוז למה שתכננו, כי ליצור משהו חדש יגזול הרבה זמן. אפשר להשתמש בחומרים קיימים עם התאמות ושינויים או לשלב בין מספר פעילויות ממקורות שונים. מומלץ לחפש פעילויות מתוקשבות במגוון האתרים וסביבות הלמידה של סנונית.

עבודת צוות

אמנם בבית יש תחושה של ניתוק, אבל עדיין אנחנו חלק מצוות! עבודת צוות תקל על כולם, תוריד עומס עבודה, תחלק את המשימות באופן שווה ותתרום לגיוון ולעניין. ככה גם נרגיש פחות בודדים. כדאי לנסות אפילו לקבוע מדי פעם הפסקת קפה וירטואלית משותפת סתם כדי לפטפט ולפרוק מתח.

רשתות חברתיות

הצטרפות לקבוצות פייסבוק, ווטסאפ או רשתות חברתיות נוספות יכולה להקל מאוד על מציאת פעילויות מוכנות. ככה ניחשף לרעיונות יצירתיים ופעילויות מצוינות, וגם נוכל לשתף חומרים טובים שהפקנו בעצמנו. כדאי להצטרף לקבוצה מורים בגלים.

בחירת כלים נבונה

נכון, יש מלא כלים טכנולוגיים מצוינים, אבל חשוב להשתמש רק באלה שנרגיש איתם בנוח. לא כדאי להיאבק עם כלים שגורמים לנו לתסכול, גם אם כולם מסביב מהללים ומשבחים אותם. יכול להיות שלנו זה פשוט לא מתאים, או שיש לנו צורך במשהו אחר.

עזרה מהתלמידות והתלמידים

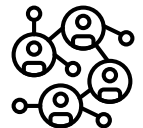
ומי עוד יכולים לעזור לנו? התלמידות והתלמידים. כמו שבבית הספר יש להם תפקידים ותורנויות שקצת מורידים מאיתנו את העומס, גם בבית אפשר לתת להם תפקידים כאלה - העברת הודעות, יצירת קשר עם מי שחולה, שליחה של חידות ובדיחות או אפילו הכנה של סרטונים עם הסברים על החומר הנלמד.

מה אפשר לעשות קצת אחרת?

יש גם יתרון להתרופפות הגבולות הרגילים. אפשר לנצל את המצב כדי לנסות דברים חדשים ומעניינים שאין תמיד זמן או יכולת לנסות בבית הספר.

יצירת קשרים

ניתן ליצור קשר עם מורות ומורים מרחבי הארץ והעולם ולתכנן שיעורים משותפים לכיתות ממקומות שונים. זו הזדמנות פז להיכרות עם תרבויות ושפות שונות שתעשיר את הלמידה ותיצור עניין וסקרנות בשיעור.

תחומים חדשים

אפשר לתת לתלמידות ולתלמידים ללמוד תחומים חדשים ונושאים שמעניינים אותם, גם אם הם לא כלולים בתכנית הלימודים. רצוי לנצל את יתרונות הטכנולוגיה כדי ליזום ראיונות עם מומחיות ומומחים בתחומם, חקר של תופעות שונות, המצאות וניסויים בבית ועוד.

מתן בחירה

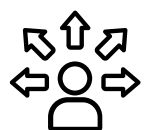
עכשיו כשאנחנו לא כבולים לזמנים ולמסגרת הכיתתית, נוכל לאפשר לתלמידות ולתמידים יותר בחירה בין תחומי דעת ומשימות לימודיות. אפשר למשל לתת מספר משימות לבחירה או אפילו לתכנן עם מורה מאותו תחום דעת שיעור שיש בו בחירה בין שני נושאים.

יציאה מגבולות הבית

למרות מגבלות הסגר, כדאי לחשוב איך לפרוץ את הקירות ולצאת מגבולות הבית. כל פעילות שתאפשר יצירת מגע עם העולם שבחוץ תיתן לתלמידות ולתלמידים תחושה טובה יותר, לדוגמה - יוזמות של נתינה חברתית, חונכות עם ילדים צעירים, סרטוני עידוד ויראליים ועוד.

למידה רב תחומית

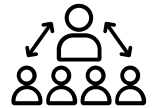
זה הזמן לשלב ידיים עם קולגות וליצור שיעורים רב-תחומיים בהם לתלמידות ולתלמידים יש הזדמנות ללמוד ולחקור ממש כמו בעולם האמיתי, בלי ההפרדה המלאכותית בין תחומי הדעת. אומנות והיסטוריה? מתמטיקה ומוזיקה? מדעים ותנ"ך? הכל הולך!

איך להשתפר?

הוראה זה בעצם תהליך של למידה מתמדת - איך להשתפר ומה אפשר לעשות טוב יותר. זה רלוונטי תמיד, קל וחומר עכשיו, כשההוראה שלנו שונה לחלוטין מכל מה שעשינו עד היום. אז איך אפשר ללמוד ולהשתפר?

רפלקציה

לסכם בסוף כל שיעור בקצרה מה היה טוב ומה פחות, וכך ללמוד עם הזמן איך לתכנן שיעור מוצלח, מה עובד ומה לא עובד, כיצד להימנע מטעויות של מתחילים ואיך ליצור למידה משמעותית.

הסקת מסקנות ממשובים

המשובים שנקבל מהתלמידות והתלמידים בסוף השיעור יקרים מפז. כדאי להתייחס לכל הערה ולאסוף הערות שעולות שוב ושוב ולשנות את מה שצריך בהתאם. חשוב להקשיב גם למה שיש להורים לומר, נקודת המבט שלהם חשובה לא פחות.

ניסוי וטעייה

בדרך כלל אנחנו פוחדים לטעות ונצמדים למה שמוכר לנו, אבל כאן כמעט הכל חדש, ולכן זאת הזדמנות מעולה להעז ולהתנסות בדברים חדשים.

למידה מטעויות

לא כדאי להתאכזב משיעורים פחות מוצלחים. זה הזמן לשחרר את האגו וללמוד מטעויות. חוץ מזה, לא תמיד הצלחה של שיעור תלויה בהכרח במורה, יש עוד כל כך הרבה רכיבים שיכולים להשפיע, וגם מהם חשוב ללמוד.

התייעצות עם קולגות

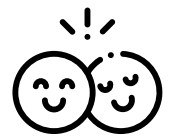
ואם אנחנו מרגישים ששום דבר לא הולך? לא לשמור בבטן. יש לנו קולגות שגם הספיקו ללמוד קצת מכל התהליך הזה ובטוח יהיה להם מה ליעץ לנו.

איך לתת מענה רגשי?

התפקיד הכי חשוב של כל מורה כעת הוא לתת מענה רגשי לתלמידות ולתלמידים. הצורך הבסיסי ביותר הוא הרווחה הנפשית, ובתקופה הלא קלה הזאת מתעוררות לא מעט מצוקות. כיצד נוכל לעזור?

פעילויות חברתיות

חשוב שבכל יום תהיה פעילות חברתית או פעילות לאורור מהלמידה. זה יכול להיות בזמן המפגשים הסינכרוניים או משימה שניתן לתלמידות ולתלמידים לבצע במשך היום.

תשומת לב אישית

בכל מפגש יש לתת תשומת לב אישית לכל תלמיד ותלמידה. נתעניין בהם, נשאל מה שלומם, נבדוק שהכל בסדר, נברר בעדינות אם יש קשיים ונעודד לשתף בתחושות ורגשות.

מענה פרטני

נציע מענה פרטני שבו נהיה זמינים לכל מי שרוצה בכך. אפשר לקבוע שעה מסוימת ביום שבה אפשר לקבוע שיחה ולשתף בקשיים לימודיים או רגשיים שעולים בתקופה הזו.

אוזן קשבת להורים

נציע אוזן קשבת גם להורים, נעודד אותם לשתף אותנו אם יש קושי או שהם מבחינים במשהו יוצא דופן שחשוב שנדע. חשוב שנדע להציע עזרה מתאימה, ובמקרה הצורך נפנה אותם לצוות הטיפולי.

עידוד לתקשורת

ולבסוף, נעודד את התלמידים והתלמידות לשמור על קשר בינם לבין עצמם בשעות הפנאי למרות הבידוד - להתקשר, לשאול מה נשמע, לכתוב זה לזה ולתכנן יחד מה לעשות אחרי שכל זה ייגמר.